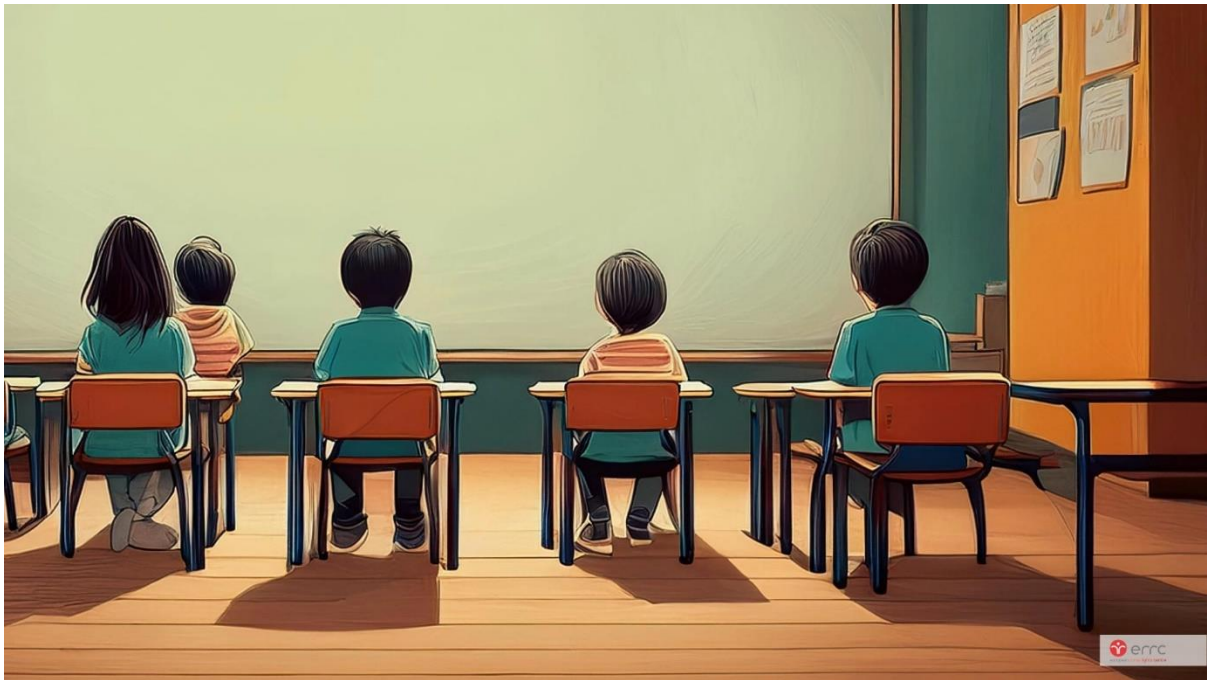

Európsky súd pre ľudské práva rozhodol v neprospech Slovenska pre diskriminačné zaobchádzanie s rómskym žiakom

Bratislava, Brusel 27. februára 2025: Európsky súd pre ľudské práva (ESLP) dnes vydal rozsudok, ktorým rozhodol, že Slovenská republika diskriminovala rómskeho žiaka, ktorý bol zaradený do špeciálnej triedy pre deti s ľahkým mentálnym postihnutím. V prípade [Salay proti Slovenskej republike](#), v ktorom sťažovateľa zastupovalo Európske centrum pre práva Rómov (ERRC), súd rozhodol, že sťažovateľ bol žiakom, ktorý získal vzdelanie, ktoré neponúkalo potrebné záruky vyplývajúce zo záväzku štátu napraviť históriu rasovej segregácie Rómov v špeciálnom vzdelávaní.

„Vítame tento rozsudok, v ktorom štrasburský súd po prvýkrát vo vzťahu k Slovenskej republike potvrdil to, čo už dávno vieme, a to že je u nás dlhodobá systémová segregácia rómskych žiakov v špeciálnom školstve“ povedal právny poradca ERRC a advokát Michal Zálešák, *„Na druhej strane považujeme za nešťastné, že sťažovateľ musel na dosiahnutie spravodlivosti čakať vyše desať rokov. Úprimne dúfame, že príslušné orgány v oblasti školstva sa z tohto rozsudku poučia a zabezpečia kvalitné inkluzívne vzdelávanie pre všetkých.“*

Skutkový stav

Sťažovateľ, ktorý vyrastal v rómskej komunite v počte niekoľko stoviek ľudí v Plaveckom Štvrtku, namietal, že bol obeťou priamej aj nepriamej diskriminácie na základe svojho rómskeho pôvodu, a to najmä pokiaľ ide o jeho právo na vzdelanie.

Tvrdil, že jeho zápis do nultého ročníka základnej školy a neskôr do špeciálnych tried bol svojvoľný a prakticky negatívne ovplyvnil jeho vzdelanie. Vo svojej sťažnosti poukázal aj na to, že hoci jeho rodičia na základe výsledkov jeho testovania vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie žiadali, aby bol preradený do bežnej triedy, nikdy k tomu nedošlo.

Sťažovateľ ďalej tvrdil, že testy, ktoré absolvoval pred zaradením do špeciálnej triedy boli kultúrne, sociálne a jazykovo zaujaté voči žiakom rómskeho pôvodu. Namietal tiež, že jeho rodičia neposkytli plne informovaný súhlas s jeho preradením do špeciálnej triedy a, že následne nebol pravidelne pretestovaný za účelom zistenia možnosti jeho spätného preradenia do bežnej triedy. Poukázal aj na nižšiu kvalitu vzdelávania v špeciálnych triedach a na horšie vybavenie týchto tried a učební.

Sťažovateľ pred slovenskými súdmi so svojou žalobou neuspel, a to napriek dôkazom, ktoré predložil na podporu tvrdenia, že bol diskriminovaný. Súdny totiž nepreniesli dôkazné bremeno na žalovanú stranu, ako to vyžaduje zákon v konaniach týkajúcich sa prípadov údajnej diskriminácie.

„Pretrvávajúce, rozšírené a systematické nadmerné zastúpenie rómskych žiakov v špeciálnom školstve“

ESLP v rozsudku uviedol, že sťažovateľovu argumentáciu ohľadom diskriminácie podporujú zistenia orgánov Rady Európy a OSN, ako aj Verejného ochrancu práv, ktorí konštatovali, že špeciálne školstvo na Slovensku predstavuje nižší štandard vzdelávania a, že v špeciálnom školstve je pretrvávajúce, rozšírené a systematické nadmerné zastúpenie rómskych žiakov. To, že je všeobecne známou skutočnosťou, že rómske deti sú nadmerne zastúpené medzi žiakmi s diagnostikovaným mentálnym postihnutím, nedávno uznali aj slovenské súdy.

ESLP poznamenal, že nevhodné umiestňovanie rómskych detí do špeciálnych škôl má v celej Európe dlhú históriu a štát má pozitívnu povinnosť vyhnúť sa pokračovaniu minulej diskriminácie alebo diskriminačných praktík.

Štrasburský súd konštatoval, že sťažovateľ získal vzdelanie, ktoré neponúkalo potrebné záruky vyplývajúce zo záväzku štátu odstrániť históriu rasovej segregácie v špeciálnom vzdelávaní; že sa preukázalo, že príslušná právna úprava v praxi uplatňovaná v danom čase mala na rómsku komunitu nepríjemný škodlivý účinok, a tak „štát v situácii, v ktorej na prvý pohľad išlo o diskrimináciu, nepreukázal, že poskytol záruky potrebné na to, aby zabránil nesprávnej diagnóze a nevhodnému umiestneniu rómskych žiakov. Súd sa preto domnieva, že sťažovateľ musel byť vystavený diskriminačnému zaobchádzaniu.“

V reakcii na rozhodnutie súdu riaditeľka právneho oddelenia ERRC, Senada Sali, uviedla: „*Tento rozsudok je silnou pripomienkou toho, že systémová diskriminácia nie je vždy zrejmá – často sa skrýva v politikách, ktoré sa zdajú byť neutrálnymi, ale majú zničujúco negatívne účinky na určitú skupinu osôb. Uznanie nepriamej diskriminácie je významné, no rozsudok tiež podčiarkuje ťažkosti pri odstraňovaní hlboko zakorenených predsudkov vo vzdelávacích systémoch. Rómske deti si zaslúžia viac ako len uznanie ich ťažkej situácie; potrebujú*

štrukturálne zmeny, ktoré zabezpečia rovnaké možnosti vzdelávania v praxi, nielen v teoretickej rovine.“

Súd rozhodol, že došlo k porušeniu práv sťažovateľa podľa článku 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie) v spojení s článkom 2 Protokolu č. 1 Dohovoru (právo na vzdelanie). Sťažovateľovi bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 3 000,- EUR. „*Pokiaľ ide o zadosťučinenie za to, že mladého človeka vzdelávací systém pripravil o možnosť kvalitného a nediskriminačného vzdelania, jedná sa podľa môjho názoru o príliš nízku sumu*“ uviedol Michal Zálešák.

Pre viac informácií alebo rozhovor prosím kontaktujte:

Michal Zálešák, advokát

ERRC

Právny poradca

E-mail: michal.zalesak@errc.org

Tel: +421905502785